

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۷/۲۱

خوشحال آصفي

امريکا به د پخواني شوروي لاره تعقيب کړي؟

په داسې حال کې، چې په دې وروستيو کې د طالب استازو او امريکا خبرې تر پخوا تودې شوې دي او له افغانستانه د امريکايي ځواکونو د وتلو په اړه په کور د ننه او امريکا کې ضد او نقيض څرگندونې کيږي؛ نو د پوخ عمر هر افغان ذهن ته له افغانستان څخه د سرو لښکرو د وتلو سناريو ور په يادوي.

د پخواني شوروي اتحاد لښکرو څلور ليسيږي وړاندې د ځمکې او هوا له لارې پر افغانستان يرغل وکړ او بېرک کارمل يې قدرت ته ورساوه.

شورويانو په افغانستان کې نېه کاله تېر کړل او د وخت مجاهدينو يې د امريکا په مالي او تسليحاتي ملاتړ چې د پاکستان له لارې ورته برابرېدل؛ پر ضد وجنگېدل. بالاخره د ۱۹۸۸ زېږديز کال د اپرېل مياشتې په ۱۴مه نېټې د جينوا پرېکړې له مخې روسانو ته له افغانستانه د وتلو لار برابره شوه.

له افغانستانه د روسانو وتلو سره خلکو داسې فکر کاوه، چې گواکې سوله به راشي، امنيت به ټينگ شي او حق به حقدار ته وسپارل شي، خو هر څه برعکس شول او د سولې پر ځای جگړو او وړانکاريو د افغانستان بڼه بدله کړه. که څه هم هغه مهال د ډاکټر نجيب الله حکومت خپلو وسله والو مخالفانو ته د سولې وړانديز وکړ، خو مجاهدينو ورسره موافقه ونه کړه او جگړې لا هم زور واخيست.

دا، چې ولې د روسانو له وتلو وروسته هم سوله رانغله او جگړو زور واخيست؛ په اړه يې بېلابېل نظرونه شتون لري. جهادي څېرې وايي د جينوا په تړون کې د افغانستان د سولې او نظام په اړه روښانه تگلاره موجوده نه وه، ځکه افغانستان د داسې قوي نظام څښتن نه شو، چې هم په کور دننه پرې ټولې ښکېلې غاړې يوه خوله وای او هم د نړيوالو هيوادونو له ملاتړه برخمن وای؛ خو عام خلک او يو شمېر کارپوهان بيا په دې باور دي، چې گواکې د شورويانو له وتلو وروسته د واک پر سر د مجاهدينو جنجالونو، د روسانو او ډاکټر نجيب د حکومت د اړيکو سوړوالی او د جينوا په تړون کې په افغانستان کې د ښه نظام رامنځته کولو په اړه د نړيوالو بې توجهي او پلان نه لرل؛ د دې لامل شول، چې افغانستان د جگړو په ډگر بدل شي، له بل پلوه کله، چې ډاکټر نجيب الله له افغانستانه د روسانو د وتلو ورځ د ژغورنې ملي ورځې په نوم ياده کړه، نو دغه چاره سبب شوه چې د کابل او مسکو اړيکې سړې او د پاکستان له ملاتړه د برخمنو مجاهدينو پر مټ د ډاکټر نجيب الله حکومت رنګېدو ته زمينه برابره شي.

آيا نن او پرون حالات يو شان دي؟

په داسې حال کې چې اوسمهال د طالبانو او امريکايانو تر منځ د سولې په خبرو کې له افغانستانه د امريکايي سرتېرو د وتلو خبره ډېره مطرح کيږي او وسله وال طالبان يې د وتلو خبر ته ځنې غورځوي او ورسره له افغان حکومت سره له خبرو انکار کوي؛ دې چارې د عامو خلکو سره دا اندېښنه پيدا کړي چې ښايي يو ځل بيا د مجاهدينو د وخت تجربه تکرار شي، ځکه هغه مهال هم مجاهدينو د ډاکټر نجيب الله له حکومت سره له خبرو انکار کاوه، خو له روسانو يې غوښتي و، چې حکومت دوی ته وروسپاري او اوس د طالبانو وسله واله ډله هم د افغانستان له حکومت سره د سولې له خبرو انکار کوي، خو له امريکا سره خبرې دوستانه او اغېزمنې بولي؛ هغه مهال هم روسان له افغانستانه ووتل او افغان حکومت د پاکستان له ملاتړه برخمنو مجاهدينو ته پاتې شو او اوس هم که امريکايان وځي نو وسله وال طالبان، چې د پاکستان، ايران او روسيې له ملاتړه برخمن دي؛ د افغانستان په سياست کې راګډېدونکي ښکاري.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له رايرولو مخکې په خبر و لولئ

اوسني او پخواني حالات په يو تفاوت سره نور بيخي ورته دي؛ او تفاوت دا دی، چې هغه مهال ولس د پاکستان په مکاره توب دومره پوه نه و او ډاکټر نجيب الله ورسره د مقاومت لپاره ځان ته و، خو اوس دا هيله شته، چې ولس مو د پخوا په پرتله د پاکستان په نيت بڼه پوه او اشرف غني هم د ولس او نړيوالو له ملاتړه برخمن دی. خو يوه اندېښنه لا پر ځای ده، چې که طالبان د نړيوالو د گټو د خونديتابه تضمين ورکړي ممکن افغانستان يو ځل بيا ځانته پرېښودل شي.

او دا هم د يادونې وړ ده، چې که طالبان د مجاهدينو له تيرو سهوو عبرت نه اخلي او خپلې سرزورۍ ته دوام ورکوي او له حکومت سره خبرو ته نه حاضرېږي نو ډېر ژر به د وسله والو طالبانو مشران هم له خپل اوسني دريځه پښيमानه او ولس ته بي ځوابه پاتې وي.

پای

د پاڼو شمېره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ